

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Henr. Harphii Theologi Ervditiss. Ordinis
Minorvm, Ac Rervm Divinarvm Contemplatoris eximij.
Theologiae Mysticæ Libri Tres**

Henricus <Herpius>

Coloniæ, 1611

Pars Qvinta: Quæ est præcedentium quasi Epitome, summamque Libri
præcedentis tribus collationibus perstringens.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37362

D. HENRICI HARPHII
THEOLOGI PRO-
FVNDISSIMI,

Et Orthodoxa pietate præstantissimi,
Libri Secundi.

MYSTICAE THEOLOGIAE
PARS QVINTA:

Quæ est præcedentium quasi Epitome, summamque
Libri præcedentis tribus collationibus
perfringens.

*Quomodo per ignitas aspirationes, atque alia quaedam media ad per-
fectissimum Dei amorem perveniatur.*
Collatio I.

Viz ad per-
fectionem.

Rem.

Vicunque post rudimenta vitæ actiæ decursa, post adeptam etiam aliqualem sensualitatis mortificationem, vitæque præsentis, & omnium, non solum mundanorum, sed etiam inutilium occupationum affectatam elongationem, pervenire voluerit ad internam contemplationem, & vitæ perfectionem, considerare debet duas esse vias in idipsum deducendas. Una est Scholastica, & communis ferè omnibus, sed laboriosissima, & longa nimis, quorum est ascensus ab exercitatione virtutum moralium ad Charitatem: quorum, inquam, contemplatio est quasi penitus in parte intellectuâ, ut sic *inuisibilia* Dei per ea que facta sunt, intellectu conspiciantur, & ex creaturis Creatorem syllogizent. Alia verò via mystica est, & ferè omnibus ignota, sed levior, brevior, & vberior, de qua D. Dionysius fecit aliarum virtutum perfectionem, utens in operatione sua principaliter parte affectiua, consurgensque potius per aspirationes, quam per meditationes.

Et hu-

Et huiusmodi quidem via licet multa sint semita; tamen (gratia breuitatis) ad habendum quoddam breuissimum directorium in hanc viam proficiendi, in principio debet se quis habilitare ad hoc exercitium exequendum in hunc modum, quod ferè per medium annum, vel plus, aut minus, secundum quod se proficere conspexerit, in principio suarum exercitationum recolliget fasciculum diuini amoris, recolligendo omnia, vel specialia amoris insignia, quæ Christus secundum diuinitatem, vel humanitatem nobis ostendit, ad inflammandum scilicet cordis igniculum, & præcipuè recolendo passionem Dominicam, & hoc quantum ad tria, secundum Bernardum, scilicet inspiciendo opus, ad habendum compassionem, quod est incipientium: & modum, ad excitandum in se veram imitationem, quod est proficientium: quia in modo patendi inuenimus speculum omnium virtutum, scilicet abyssalem humilitatem, incomprehensibilem mansuetudinem, patientiam autem ultra omnem humanam æstimationem, & sic de singulis virtutibus, quæ potissimè claruerunt in illius passione. Tertio, inspiciendo causam, scilicet illam eminentissimam charitatem, quæ coëgit illum subire tam horribile genus mortis. Vnde considerabit ipsam diuinitatem, tanquam incernum motorem, omnia illa pro amore generis humani perficientem: & hoc est perfectorum. Et ideo ad perfectionem proficere volens, in his exercitationibus principaliter diriget intentionem, & considerationem ad causam, vt sic inflammetur: sed secundariò ad modum, vt ad sequendam incitetur: & vltimò ad opus, vt etiam comparatur. Verumtamen in omnibus exercitijs diligenter intendere debet, quòd nullum exercitium cum proprietate sua frequentet, sed sollicitus aduertere debet in sua introuersione, vt in suis exercitijs tractum Spiritus sancti iugiter obseruet, qui multifariè multisque modis nunc per vnum exercitium, nunc per aliud spiritum humanum magis inflammat, quò valeant omnes vires eius recolligi, & indilectum trahi. Et ideo quaque versum liberalissima diuina bonitas illum traxerit, ad sequendum in exercitijs se totis nisibus adaptabit, quia omne illius exercitium erit ad inflammandum cordis igniculum, quod in principio sine præmeditationibus, & considerationibus diuini amoris in primo reflexu cordis ad Deum incendi non potest, sicut videmus in ædificijs arcuatis, quòd primò supponuntur ligna, vt sic muri firmi-

Amoris fasciculum.

Passionis Christi memorandæ opus.

Modus.

Causa.

Proprietates cauenda.

tas superædificetur: cumque fuerit superædificata, tunc subtrahuntur ligna supposita: sic etiam, postquam hoc amoris exercitum sic fuerit per tempus aliquod exercitatum, tunc tandem sine premissa meditatione, quotiescunque voluerit, in ipso primo reflexu mentis, affectus in Deum inflammabitur, & hæc inflammatio est vnicum instrumentum, & radix istius viæ mysticæ, vnde consurget virgula, & stipes, de qua crescit arbor totius perfectionis, quæ dicitur aspiratio ad amorem vnitium, qua scilicet fidelis anima aspirat flammigeris desiderijs per amorem vniri infinito amori, qui Deus est, & ab eo penitus absorberi. Et hæc aspiratio vnitium amoris exercitanda est cum maxima violentia spiritus, ita quod corpus exinde plerumque maximam pœnam sentiat, eò quod nondum est habitatum ad tale exercitium sustinendum. Vnde vix credibile esset in expertis, quid in corpore necdum aptificato tunc contingat, præsertim in his, qui vigorosè hoc exercitium amoris vnitium prosequuntur, de quibus tamen breuitatis gratia supersedeo.

Aspiratio
ad vnitium
amorem.

Praxis.

Præterea ad perueniendum ad consuetudinem exercitandi amorem hunc vnitium, debet fidelis anima in quouis loco, & tempore, ambulando, sedendo, iacendo, etiam comedendo assuere semper ad dilectum aspirationes mentales, & etiam vocales emittere, formando ad hoc orationes debitas, quas Augustinus iaculatorias vocat, utpote dicendo: O amor meus, ô sola spes mea, ô totum refugium meum, & omne desiderium meum, amantissime, vtinam dignus inueniar, vt anima mea tuo dulcissimo fruatur amplexu, imò vt tu in ea, & ipsa in te vicario complexu recreetur, vt sic eius tepiditas ab immenso tui amoris incendio valenter incalescat. O anima animæ meæ, ô vita animæ meæ, te totum desidero, me totum offero, totum tui, vnum vni, vnicum vnico. O vtinam impleatur in me illud oraculum tuum ad Patrem, quo dicebas: *Pater rogo vt sint vnum, sicut & nos vnum sumus. Ego in eis, & tu in me, vt sint consummati in vnum.* Et infinita similia, quæ crebrius format, & reuoluit deuota anima, & dicuntur propriè aspirationes. Et hoc erit principale exercitium in omni via proficiendi. Et quando se sentit cordialiter inflammari & sursum trahi, tunc in parte intellectuâ imagines vniuersæ ocyus sunt relinquendæ, quantumcunque nobiles & vtilis ad inflammandum esse videantur, siue sint diuinæ misericordiæ, largitatis, bonitatis, sapientiæ, potentia, &c. quas mens ipsa viuaciter pertransire contendet amoris igne

Orationes
iaculatoriæ.

Ioan. 17.

Et hoc erit principale exercitium in omni via proficiendi. Et quando se sentit cordialiter inflammari & sursum trahi, tunc in parte intellectuâ imagines vniuersæ ocyus sunt relinquendæ, quantumcunque nobiles & vtilis ad inflammandum esse videantur, siue sint diuinæ misericordiæ, largitatis, bonitatis, sapientiæ, potentia, &c. quas mens ipsa viuaciter pertransire contendet amoris igne

ris igne penitus inflammata, donec peruenerit ad intimum silentium sui ipsius, ubi non est humanae operationis, seu inquisitionis virtus: quia ibi solus Deus operatur, ita quod se spiritus humanus quodammodo habet passiuè, & Deus actiue. Et licet tunc diuersae exercitationes consuetae, & vtilis irruerint, omnes tamen pro tunc rescindere debet, & abijcere, simpliciter duntaxat, & nudè ad intima sua progrediens, & ultra in Deum intrare contendens. Et quoniam ex tunc Spiritus sanctus docet de omnibus, de ijs, quae aguntur inter spiritum diuinum, & humanum omitto prosequi. Hoc igitur exercitium amoris vnitiui à multis occultatum, est initium & finis omnis perfectionis, quia per illum amorem omnis tentatio consumitur. Hinc dicit Petrus Rauennas: Tenerae militiae delicati conflictus est, solo amore de omnibus vitijs reportare victoriam. Est enim amor ille scaturigo omnium virtutum, quantum ad eminentissimam perfectionem: quia cogit hominem aspirare ad omnimodam diuinam similitudinem in plenissima mortificatione omnium vitiorum, & plenissima adeptione omnium virtutum.

Silentium.

Mens nudà-
da ab exerci-
tijijs, &c.

Hæc est igitur arbor felicissima, & altissima in perfectione viatorum, quæ quatuor ramis adornari debet, id est, quatuor exercitijs concomitantibus, quæ sunt dare, & exigere; conformare, & vnire. Primò debet dare omnia quaecunque spiritus diuinus per inspirationem internam spiritualiter exigere potest, & specialiter abnegationem, & elongationem sensualium oblectationum, quibus inuiscatur & maculatur inordinatus affectus in multiloquio, vaniloquio, otiositate, humana societate, in cibo, in potu, &c. ac perfectam mortificationem naturalium passionum, scilicet in inepta lætitia, in inordinata tristitia, in inordinato timore, in vana spe, &c. semper gerens cor supra omnem multiplicatam & occupationem, tanquam stabilitum in Deum, & elongatum ab omni vicissitudine humanarum rerum, nulla timens aduersa, nulla affectans prospera. Ad hoc laborauerunt gentiles Philosophi, quantum magis Christiani, & præcipuè religiosi. Et sic secure veniet ad secundum exercitium, quod est exigere. Vnde debet fiducialiter exigere à Deo, non solum omne quod habet, sed omne quod est. Veruntamen quicquid exigit à Deo, nunquam debet exigere aliqua ad fruendum, sed tantum ad vtendum, hoc est, nunquam quiescere debet in donis Dei quantumcunque magnis, sed tantum debet eis vt ad maiorem perfectionem consequendam. Et ideo

A: bor per-
fectionis.

Dare.

Exigere.

M m m m quic-

Revera quæ
nam.

Confor-
marc.

Vaire.

Fidelitas a
maiori ser-
uanda.

quicquid Deus desiderit sine seipso, semper minus reputabit, semper fame icus remanebit. Nam multi quiescentes in adeptis bonis vel gratijs, à desiderio magis proficiendi refrigescunt. Et ideo securius est eorum petere, quæ deseruiunt ad veram perfectionem, scilicet diuinam gratiam & virtutes, & præcipue nudam & intensissimam charitatē. Et vt diuina liberalitas illuminet intellectum eius ad cognoscendum verissimè seipsum, id est, suam vilitatem, & nihilitatē, & etiam Deum. id est, præcipue potissimum diuinum beneplacitum ad exequendū. Porro tertium exercitium est assimilare, scilicet quod se conetur assimilare Christi humanitati in omnibus virtutibus quæ præcipue relucet in illius despectissima, dolorosissima & acerbissima passione, & præsertim illū imitari totis visceribus desideret in affectu profundissimæ vilitatis & humilitatis. Nec tamē putat quod per exercitia propria ad illas virtutes perungere poterit, sed eas in principio cōsurrectionis huius vnitiui a nobis Deo ardentibus affectibus exoptulet. Quartum verò est, vnire tam plenissimè voluntatem suam voluntati diuinæ sine retractione cordis, quod scilicet cum quadam cōplacencia mentali medullius, in omnibus etiam aduersis, quæ cōtingere possunt in tēpore vel æternitate, se Deo liberaliter offerat, vt sic tādē diuinum beneplacitū fiat ei summum desiderium, siue sint aduersa exteriora, vt persecutiones, infirmitates, derisiones, obloquia, scandala & similia; siue interiora, vt sunt subtractiones gratiæ, diuinæ influentiæ, cōsolationis in eterna, siue obnubilationes mentis & sensuum, vel infirigidationes affectuum, vel etiam tentationes, & similia. Et in hoc tēpore magis sollicitus erit inueniri dilecto suo fidelis, certus quod dilectus hæc facit vel permittit ad probandum illius fidelitatem, & ad ditandum donis suis & gratijs iam fidelem inuentum. Et ideo tunc maximè seruare debet ne defluat, nec quærat solatium in vanis & inutilibus occupationibus, vel ne otio torpeat: sed semper, in quantum potest, in bonis exercitijs, & operibus se teneat: quia licet pro tunc bona opera vel exercitia non sint sapida, sunt tamen Deo magis accepta, & nobis meritoria, si faciamus quod in nobis est. Similiter, quantum ad æterna, se liberaliter offerat diuino beneplacito, etiam si illum ponere velle tæternaliter in inferno, quantum ad penalitatem, sed non quantum ad charitatis, & voluntatis separationem. Et licet hoc difficile videatur, quia natura hoc omnino refugit, per multiplicata tamen deside-

desideria, & per diuinam gratiam affatim supereffluentem tandem ad hoc peruenire potest, quod tam promptè, & liberaliter se offeret ad sustinendum torius inferni pœnalitatem, quàm ad suscipiendum æternam gloriam. Hic etiam notandum, quod quando sese quis exercet in aliqua virtute adipiscenda, scilicet in abiectione sui per humilitatem, vel in resignatione sui ad æternam pœnalitatem propter diuinum amorem, & similia, cum se sentit ad illam virtutem ita affectatum, quod sine omni retractione cordis, id est, naturæ, vel sensualitatis, se liberaliter offerat in illam voluntas rationis, etiam tempore subtrahæ gratia, tunc sciat se virtutem illam diuino munere plenariè assecutum. Si verò voluntas rationis voluntariè se offerat, ita quod voluntas naturalis adhuc contradicat, signum est virtutis adhuc minus per flammigeras affectiones exercitatæ. Et ista quatuor pro temporis vicissitudine exercitari debent, imò frequenter cum exercitatione amoris vnitiui concurrere debent: & hoc in hunc modum, vt practica detur simplicibus.

Cum enim primò senserit inflammatur cordis igniculum, primò subincendere debet omnem dissimilitudinem, id est, omne vitium, non tamen currendo per singula vitia, sed vno fasciculo sumens omnem suam imperfectionem, proijciat in illum ignitissimum ignem diuini amoris, vt ibi omnia consumantur. Deinde offerat liberaliter omnia quacunque Deus ab eo exigere poterit in tempore vel æternitate: etsi in principio sensualitas contradicat, nihilominus tamen cum voluntate rationis offerat. Deinde exigit à Deo quod est & habet, hoc est, primò exigit & petat ab eo purissimam illuminationem mentis ad cognoscendum veraciter seipsum, id est, propriam vilitatem & nihilitatem: ad cognoscendum, inquam, plenissimè diuinum beneplacitum ad fideliter exequendum: ad quod se offerat tam paratum in omnibus sine retractione cordis, sicut umbra mouetur ad motum interpositi. Nam diuinitis lumen est, humanitas autem est interpositum, & voluntas nostra erit umbra, ita quod sicut umbra mouetur ad motum interpositi, sic voluntas nostra mouebitur ad conformitatem vite Christi, quod est assimilare. Et in hac umbra fructus dulcissimus ipsius spiritus degustatur. *Sub umbra, inquit, illius quem desideraueram, sedi: & fructus eius dulcis gutturi meo.* Et ideo summopere aspirare debet ad conformitatem vite Christi in virtutibus, scintillantibus desiderijs exoptulando, vt eisdem

M m m m 2 virtū-

Quando quis nouerit virtutē aliquā se adeptū.

Praxis interni exercitij.

Petenda à Deo.

Voluntas ad umbram.

Canonic. 2.

Virtutum
acquiren-
daru mo-
dus.

virtutibus animam suam Deus adornare dignetur. quia virtutes multo citius per famamigeras orationes, quam per exercitia conquiruntur. Et his breuiter praemisissis, ac velut in quendam fasciculum pariter collectis, vterius conscendere debet per amorem vnitiuum in ipsam charitatem increatam, quae Deus est, vt sic ibidem anima feliciter liquefacta, omnium eorum, quae petijt à Domino, quasi sigillatim quandam impressionem recipere mereatur. Et qui haec frequenter, & his perseveranter inhaerit, impossibile erit, quin ad vitam perfectionem perueniat.

Quomodo tam exteriorem, quam interiorem hominem ad vniorem Deo preparare possimus. Collatio II.

Apoc.

Apocal. 3
Cantic. 2

Preparatio
vna.

Tollite iugum meum super vos, & discite à me quia mitis sum & humilis corde. Matthæi II. Cum rerum omnium opifex in omnibus, quae sunt in caelo sursum & in terra deorsum, sui beneplaciti plenissimum obtineat principatum, in sola creatura rationali (cui liberum ex ingenita nobilitate contulit arbitrium, vt assentiendo meritum, vel dissentiendo demeritum sortiretur) temerariae resistentiae iacturam patitur, ne opus illud mirabilissimum & omnino acceptione dignissimum, ineffabilis contentionis diuini humanique spiritus ad salutem nostram debite perficiatur. Quod adeo profua dignatio diuinae communicationis in nos adimplere desiderat, velut si in hoc ipso deliciae ipsius dependeant. Hinc enim potissimum illius desiderium ad hoc iugiter flagrare dinoscitur, vt centrum illud nobilissimum, in humano spiritu concreatum, semper purum, auidum ac paratum inueniat, vt opus illud mirificum liberè profequi valeat, dicens illud Apocalypsis: *Ego sto ad ostium, & pulso. Surge amica mea, soror mea, sponsa mea, & veni*, scilicet mihi obuiam per debitam propriae voluntatis resignationem. Nam vnde surgendum est, nisi ab omnibus creatis, per affectus eleuationem; & à seipso, per veram sui abrenuntiationem; & ab omnibus multiplicitatibus, per simplicem ac nudam dilecti contemplationem? Tales enim proprie se ipsos abnegant, & intima sua à Deo libere preparari sinunt, in omnibus diuino beneplacito sese liberrimè resignantes, ac promptissimè se sub omnifaria dispositione diuina, tam in aduersis, quam in prosperis, funditus collocantes, quibus solum sapit diuinum beneplacitum: nõ inquirentes tempus beneplaciti, quo dilectus indulgere velit spiritualem

malem saporem, oblectationem, vel illuminationem; sed in omnibus aduersitatibus mente liberi & pacati & quieti remanentes, ac præceptum illud veræ perfectionis adimplentes: *Tollite iugum meum super vos, &c.* In quibus verbis, gratia breuitatis, iugum duplex intelligi potest, secundum, duplicem hominis portionem, scilicet interiorem & exteriorem. Hinc etiam subdit: *Discite à me, quia mitis sum,* scilicet quantum ad hominem exteriorem; & *humilis corde,* quantum ad hominem interiorem. Et tandem adiungit: *Iugum enim meum suave est, & onus meum leue.* Nam *onus* ad hominem exteriorem pertinet, sed *iugum* ad interiorem. Ad maiorem autem euidenciam, sciendum, quod *iugum* exterioris hominis erit ipsa Christi humanitas per veram imitationem assumenda. Boves autem hoc iugum assumentes, erunt vis concupiscibilis, & irascibilis. *Iugum* autem hominis interioris erit ipsa Christi diuinitas, per puram contemplationem frequentando. Boves verò hoc *iugum* assumentes, erunt cognitio, & dilectio. O felix nimis, qui dicebat: *Ut iumentum factus sum apud te, & ego semper tecum.* Iugo igitur humanitatis Christi submittenda sunt colla virtutis tam irascibilis quàm concupiscibilis, ut scilicet concupiscibilis mortificetur ab omni oblectatione non bona in affectu propriæ vilitatis, & humilitatis. *Expedit enim, ut unus homo moriatur pro populo,* id est, sensualitas, vel naturalis voluntas: quæ nisi spiritualiter moriatur, tota congeries vtriusque hominis morti disponi necesse est. Quæ, scilicet, mors, tripliciter in nobis perfici debet. Nam incipiens, quibus adhuc mundana sapiunt, mortificare se debet exemplo Christi, efficaciter ea suppeditando, quibus se occupare voluntas naturalis, vel sensualitas per oblectationem assolet, siue sint exteriora, vel interiora, in vestibus, cingulis, diuersis clenodijs, vel alijs oblectationibus in sensibus exterioribus: ac etiam in incautis conuersationibus, societatibus, lenitatibus, priuatis affectionibus, vnicuique scilicet proprium remedium diligenter obijcientes, & eorum præsertim occasiones subtrahentes. Et hoc est initium veri profectus. O mors quam amara, & insipida es tepidis. Sed *regnum calorum vim patitur.* Et: *Dulcia non meruit, qui non gustauit amara.* Proficientes verò non solum inuigilare debent mortificationi sensuum exteriorum, & virium interiorum ac affectuum: erga mortales creaturas omnes, & oblectationes earundem, sed quandam resignationem faciant sui ipsius in omni oblectatione spiritualium donorum, & gratiarum, scilicet in actuali amore, spirituali sensu, & degustatione, nu-

M m m 3 de dun-

Iugum exterioris hominis.

Psal 72

Ioann. 11

Mortificatio incipientium.

Matth. 11. Mortificatio proficientium.

dè duntaxat amore nudo, nudo Deo fideliter, & dulciter innitentor: nec in donis quibuscunque, sed in omnium largitore quietem requirerentes. Et hîc facillè quis inuenit, qualiter in omnibus se natura quarritat, etiam in diuinissimis exercitijs. Quòd si propellitur ab vno, concitè ceteris se fraudulentè immiscet, ita quòd vix in hac parte inuenitur Deo fidelis. O quantè in futuro reperientur occulta fallaciæ naturæ, pro eò quòd ipsa non fuerit in intentione, & amore purificata ac deiformis effecta.

Mortifica-
tio perfe-
ctorum.

Perfecti autè inuigilare debèt plenissima abnegationi naturalis voluntatis in liberâ Dei voluntatè, præsertim in omni subtractione diuinarum gratiarum, & influentiarum, quieta mente sine omni anxietate, diuinâ visitationem reexpectantes, æquè contenti, siue dare voluerit, siue non. Sed hæc mors difficilis est, sine qua nullus veram perfectionem attingere valet. Alioquî si in te pœnas omnium susceperis, si omnium hominum poenitentiam egeris, nisi te ipsum sic in voluntate mortificaueris, & affectu plenissimo te abnegaueris, veram perfectionem non obtinebis. *Expedir* igitur vnum hominem mori pro populo. Submitti debet etiâ vis irascibilis iugo humanitatis Christi, quantum scilicet ad omnia aduersa. Nam vellet nolit, *homo natus de muliere, breui viuēs tempore, repletur multis miserijs*. Nimirû oportebat Christum pati, & ita intrare in gloriam suam. Cuius exêplo doctus, vim tuam irascibilem omnino resignare debet in diuinum beneplacitum in omnibus aduersitatibus, angustijs, tentationibus, & pressuris, cum eodem repetès: *Si possibile est, transeat à me calix iste: Veruntamen nõ sicut ego volo, sed sicut tu*.

Ioan. 11.
Irascibilis
vis iugo
stringend.

Tob 14.
Lucæ 24.

Matth. 26.

Fimus my-
sticus.

Similiter anima in omnibus defectibus spiritualibus, quos extirpare non potest, quantumcunq; laborauerit, & tunc ei defectus illi cooperabuntur in bonum, scilicet propriam vilificationem, & despectionem. Vnde sicut equus in stabulo fimum fetidum parat, quem suo tempore (cum labore quidem) extrahit, & in agrum dispergit, de quo fructus vberimus frumeti, vini, & olei cõurgit: sic fimus spiritualis sunt tribulationes, tentationes, angustia, miseria, & defectus, quos nulla industria deuincere possumus. Sed hos in principio orationis in plena humiliatione, & abnegatione esferentes, in agrum fertilissimū diuini beneplaciti dispergemus, ex quo conturget fructus admirabilis omnimodæ nostræ tubiectionis in omnibus aduersitatibus, proferès dulcissimum quendam refluxum spiritualis hilaritatis in omnibus euentibus aduersis, quantumcunq; arduis, quibus se dignum iudicat. Nimirû cum
ex tunc

ex tunc dilectus cuncta ferè supportet, vtpote qui totum hominẽ induit. In cuius argumentum dicebat Apostolus: *Vivo autem iam nõ ego: vivit vero in me Christus.* Porro secundum *iugum*, scilicet hominis interioris, est diuinitas ipsa, per puram contemplationem frequentanda: in qua scilicet cõtemplatione captiuabitur nostra cognitio & dilectio, sicut consulit Apostolus dicens: *Renouamini spiritu mentis vestrae, & induite nouum hominem, qui secundum Deum creatus est.* Ad cuius euidẽtiam sciendum, quod anima dicitur spiritus secundum vires superiores, quibus tantum Deo proximatur, & cõiungitur per intimam contemplationem, quod quandoq; cum eo spiritus vnus efficitur. Nam spiritus diuinus quendam continuum, & æternum respectum habet in intima spiritus nostri. Et econtra spiritus noster naturaliter æternum respectum creationis habet in suam originem, id est, in spiritum diuinum, qui nec desinet etiam in damnatis, & hunc quidem respectum, quando per actualem contemplationem perfectè profecutus fuerit, tunc cum spiritu diuino spiritus noster vnus erit. Dicitur etiam quandoque mens, quæ scilicet ipsis viribus interior est & supereminet: quia vires in mente sicut in origine sua sunt cõiunctæ, ex qua scilicet effluunt vt radij, ex solari rota, & in quam refluunt. Et est illud centrũ in anima, in quo vera Trinitatis imago relucet: & tam nobile, quod nullũ illi nomen propriè conuenit, licet in multis nominib; circumlocutiue manifestatur. Hæc igitur mens, vel apex mētis, aut centrum ipsius animæ, vt feliciter renouetur, ipsæ vires, quæ dicuntur spiritus, ad interiorẽ sinum mentis sunt reflectendæ, & mens ipsa ad intimum suum reuerenda, scilicet in Deum ibidem suauiter recubãtem: & hoc per simplicem intentionem, puram dilectionem, & nudam vel impermixtam actualem intuitionem. Ad quod perficiendum, captiuandæ sunt vires exteriores, & ergastulo viriũ interiorum includendæ, ac vires inferiores in cubiculum virium superiorum introducendæ, & superiores in ipsam virium vnitatem vel mentis apicem reflectendæ, vt sic ad sancta sanctorum cum mente valeant ingredi, ac feliciter renouari. Sic sic spiritus noster in suam originẽ, id est, mētis apicem sese conuertens, & vltra in spiritum increatum se reclinans, feliciter mereatur renouari. Quia dum increato spiritui se totũ immergit vt liquefcatur, & in illã abyssum infinitã diffuat denuò, semper illius imago renouatur, vt audire feliciter mereatur: *Filius meus es tu, ego hodie genui te.* In quam felicissimam introuersionem, immersionem, & absorptionem:

Mmm 4. velut.

Galar 6:
lugum in-
terioris ho-
minis.

Ephes. 4.

Anima
spiritus,

Anima
mens,

Centrum
animæ.

Vires quæ
regudæ.

Psal. 21.

velut minimus pisciculus in immensam pelagi huius vastitatem, vnus-
quisque cum spiritu suo natare studeat, longè lateq; diffuens supra se
& omne creatum, in illam diuinam caliginem, nil interrogando vel ra-
tiocinando, sed tantum ipsum summum bonum amando & intendendo,
ac in eandem diuinitatis abyssum omnia proiciendo peccata, defectus,
tribulationes, angustias, & quæcunq; pro tunc in amore practico oc-
currere poterunt. Nec aliquem modum certum exercitiorum in amo-
re practico frequentabit, sed actioni & voluntati diuinæ se purè resi-
gnabit, voluntarium & viuendum instrumentum summi opificis se dun-
taxat exhibens, & irreuerberata acie in illam diuinitatis abyssum sim-
plici contuitu semper prospectans.

Cognitio-
nis & dile-
ctionis ca-
ptiuatio.

Nobilitas
animæ.

O verè *iugum Domini suauis*, quo sic intellectus & affectus, vel agni-
tio & dilectio feliciter captiuantur, in illud vnum, verum, & summum
bonum, quod tanta efficacia suæ dulcedinis hominem attrahit, & in
ad ipsum inhiare facit, quod torum verè sanguinem & medullas eius
sua vigorositate consumit præ incomprehensibili auiditate, qua felix
anima viuaciter aspirat ad suam (vnde profluxit) degustatam originem.
O anima mea, vnde profluxus tuus sumpsit exordium? nõne ex illa
abyssu diuinitatis, velut essentia de essentia, vita de vita, intelligentia
de intelligentia, lumen de lumine? sed creaturaliter, non essentiali-
ter: non dea de Deo, sed deificata à Deo. Cuius tanta est connexio, tam
excellens cõnuitio, quod nunquam est abolenda, nunquam in aternum
separanda. Vnde sicut sol iste materialis in sua rota lux quadam est ef-
fentialis, radios suos vbiq; dispergens, qui licet essentiam suæ clarita-
tis non communicat, aternam tamen contiguationem præstat, qua
scilicet radium in esse conseruat, ita quod eodem momento, quod cõ-
tiguatio illa dissipatur, etiam esse ipsius radij penitus euacuatur. Sica-
nima, ab infinita diuinitatis abyssu profluxa, quandam aternam con-
tiguationem, vnde conseruatur & alitur, cum origine sua retinet. Sic-
ut igitur quis per radium in rotam solarem ducitur, sic à sensibus exte-
rioribus & viribus ad interiores, ab inferioribus ad superiores, à supe-
rioribus ad vnitatem essentia ipsius animæ, & ab ea in primam illius
originem recto tramite ducitur. Et qui per illam viam feliciter gra-
diuntur, ab omnibus imaginibus & intermedijs citius expediuntur.
Vnde legitur de quodã, quod tam exercitatus erat in denudatiõne men-
tis, quod ferè nullam imaginem creaturalem retinere poterat. Hinc
factum est, quod alter frater superueniens & pulsans aliquid ab eo cõ-
modan-

modandum expeteret: cui se allaturum quod perierat, respondit: sed antequam intraret, hoc ipsum quod afferret, & fratrem foris expectantem oblivioni tradidit. Cum igitur frater denuo pulsaret, alter omnium oblitus ad ostium reuertitur, & quid frater velit sciscitatur, quod factum est ter. Tertia igitur vice cum pulsasset frater, reuersus est senex ad ostium, & ait: Ingredere, & accipe quod petis, quia imaginem illius rei tamdiu in me retinere non valeo. O quam dulciter hic captus erat & subditus iugo diuinitatis per contemplationem aeternorum. Quod si queris, cur ad illam denudationem cordis vel mentis peruenire non prauales, breuiter respondeo, quod sicut naturaliter minima proxima subtrahunt ab oculis nostris remota maxima, (vt patet in rota solari & nubecula interposita,) sic spiritualiter minima terrena subtrahunt a nobis maxima caelestia & diuina. Vnde sicut speculum aquae impositum & soli diametrali subiectum, totam in se rotam solarem recolligit, quae tamen tota terra maior esse fertur, quod si medium quamtuncunque paruum interuenerit, speculum illud imagine solari penitus denudabit: sic anima, licet minima, virtualiter (respectiue scilicet) totius tamen Trinitatis capax est, quod si medium quantuncunque paruum interuenerit, eminentissimum illum diuinae claritatis influxum prohibebit. Non solum dico de peccatis quantuncunque minimis, sed etiam de formis, imaginibus, & similitudinibus, quantuncunque puris & nobilibus, in contemplatione susceptis. Quae cuncta medium constituent inter sole iustitiae & speculum animae, ne claritate illa rota solaris, id est, ipsa diuina essentia immediate valeat imprimere. Hinc oportet animam ab omnibus esse nudam, quam nuda diuinitas sua claritate perlustrare debeat.

Quomodo per quinque virtutum exercitia ad Dei contemplationem pertingamus. Collatio III.

ERat autem Hierosolymis probatica piscina, quinque porticus habens Iohan. 5. Sicut ait Apostolus: *Illa autem qua sursum est Ierusalem, libera est, mater nostra:* de qua nimirum eicienda est ancilla & filius eius, quia non erit haeres filius ancilla, id est, timoris seruilis, cum filio libera, id est, timoris filialis. In hac ergo Hierusalem est probatica piscina, in qua lauantur hostiae Deo in aeternum consecrandae, & praesertim ouium innocentium, quia dicitur probatica à *πεβλαρον*, quod est ouis, & est nomen Graecum, quod interpretatur Hebraice *Bethsaida*, id est, domus ouium. Quae est igitur piscina cum suis porticibus, nisi

N n n n

dulcis

Impedi-
mentum.Mediu in-
ter Deum &
animam.

Galat. 4.

piscina.

Piscina my-
saicè quid.

- dulcissimus Iesus cum suis vulneribus? Aqua namq; piscinae huius est pretiosus sanguis de illius vulneribus profluens, & spiritualiter languidos sanans, ac peccatis sordidos emundans, sicut scriptum est de
- Apoc. 7.** Martyribus & omnibus Sanctis: *Isti sunt qui venerunt ex magna tribulatione, & lauerunt stolas suas in sanguine Agni.* Sed quando piscina haec parata est, nisi quando Iesu in Cruce pendente, *rupti sunt omnes fontes abyssi magnae misericordiarum Dei, & cataractae caeli apertae sunt, & facta est pluuia magna gratiarum super terram?* Et in his immorari conuenit omnibus in via Dei proficere volentibus: quia *beatus vir qui implet desiderium suum ex ipsis,*
- Psal. 126.** Veritamen iuxta sensum, quem nunc prosequi intendimus, per piscinam intelligimus ipsam humanitatem Christi, quam in caelestem quidem Hierusalem gloriosius intulit, licet *vsque ad finem seculi eandem nobiscum permansuram* repromisit. Aqua vero piscinae huius est abyssus diuinitatis incomprehensibiliter humanitati coniuncta. *Quinque proinde porticus* sunt quinque aditus, per quinque virtutum exercitia, quibus per humanitatem Christi feliciter ad eius diuinitatem contuendam pertingere valeamus. Hinc etiam ait Dominus: *Ego sum ostium, per me si quis introierit, ingredietur, scilicet ad diuinitatem contuendam, & egredietur, ad humanitatem contuendam, & pasqua,* scilicet spiritualis refectiois, utrobique reperiet.
- Piscina humanitas Christi. Matth. 28. Aqua piscinae.** Prima ergo *porticus*, est abyssalis humilitas, quam in assumpta humanitate nobis ostendit ipsa diuinitas, dicens: *Discite a me, quia mitis sum & humilis corde.* Ad quid, nisi ut sic nos alliceret ad sequelam? Porro duae sorores sunt: mititas & humilitas, nec vna sine altera potest adipisci, licet humilitas magis in prosperis, & mititas in aduersis exerceri soleat. Mitis est enim, qui in omni aduersitate, sine cordis retractione, se diuino beneplacito liberè subijcit. Humilis autem, qui in prosperis sub omni creatura se veraciter, sine fictione ponit. O verè *porticus* salutis & perfectae sanitatis acceleratiua, citius, quam credi potest, in aquam huius piscinae submergens, & imaginem ipsius animae felicissima transformatione renouans. Hinc legitur de quadam inclusa, quae semel eleuata supra se, videre meruit Deum, & B. Virginem, omniumq; Sanctorum frequentiam à qua societate tam amabili se vidit nimium elongatam. Hinc dolor & gemitus ac angustia spiritus. In qua pressura se conuertit ad beatam Virginem exorandam & omnes Sanctos, ut eorum precibus tam iucundae societati mereretur associari. Cum igitur
- Ioan. 10.**
- Porticus piscinae. Matth. 11.**
- Mitis quis. Humilis quis.**
- ineffa-

ineffabili gloria inebriati, nullam aduertentiam siue audientiam ipsius precibus adhibere viderentur, tandem se conuertit ad Christi vulnera diligentius imploranda, utpote quæ ad deliniendâ quotidie paternam indignationem pro nobis sunt reseruata. Quid multa? Statim responsum increpatorium audiuit, cur ad illa exoranda se conuerteret, quæ vix vnquam debitis exercitijs vel gratiarû actionibus, prout decet honorâsset. Tunc omni fiducia patrocinijs destituta, subiunxit, dicens: O amantissime Domine, quia nullum aliunde mihi sperandum est adiutorium, tu infinita bonitate & liberalitate tua recipe me facturam tuam, & ne me despicias, quia *Deus meus es tu*. Ecce liberè me offero tuo diuinissimo beneplacito: quòd si tibi placuerit, me exiliari, etiam in illam æternâ pœnalitatem propter amorè tuæ dulcissimæ voluntatis, grateranter accepto, & me funditus ad hoc ipsum trado. Sicq; se reliquit abiectam per sui ipsius omnimodam abnegationem coram præsentia diuinæ maiestatis. Tunc diuina beneficentia subito trahebatur per longissimum illud medium, & absorpta concitè feliciter in abyssum diuinitatis, omnium Sanctorum consortio felicissimo coniuncta est. Meruitque postea frequenter in sancta sanctorum per eandem viam introduci, propter illam humillimam sui abnegationem, dedespersionem, & resignationem. Descende igitur cum Iesu in abyssum humiliationis & abnegationis, si vis immergi feliciter in profundum suæ diuinitatis. Veruntamen ne quisquam æstimatione falsa se putet ad hoc peruenisse, sciendum est, quòd omnis humiliatio, abnegatio, & sui ipsius in diuinum beneplacitum resignatio, quæ nondum per experientiam in omnibus aduersis frequentata dinoscitur, suspecta & deceptoriam iudicatur, nisi prius tam operè quàm veritate sine omni cordis retractione compleatur. Multi namq; cæteris quidem hominibus extrinsecus, sibi ipsi verò intrinsecus, mortificati videntur, qui tamen necdum ad ictum oculi ad veram sui abnegationem peruenerunt, tantò desiderio complectentes quæque aduersa, vilia, opprobria, scandala, iniuriosa; quanto mundani suscipiunt prospera, læta, magnifica, & familiaria. De hac ergo virtute dixit Dominus: *Nisi granum frumenti cadens in terram, mortuum fuerit, &c.*

Secunda verò *porticus* est vera & plena contritio peccatorum, non tantum sensualis & superficialis, quæ lacrimis & suspirijs demonstratur in sensualitate vel inferiori parte rationis, & citò plerumque finitur: sed ista contritio est ipsius superioris partis rationis, & est dif-

Abnegatio
& resignatio vera
quæ.

Ioann. 12.

Contritio
peccatorum
vera.

sensus voluntatis ab ipso peccato cum actuali vel habituali detestati-
 one peccati sine fine. Nec solum cum detestatione ab omni peccato
 mortali & veniali, sed etiam ab omni illo, quod est impediens, vel non
 pure ducens in Deum, aut cuius conuersionis in Deum pura & totalis causa
 Deus non est, solum amplectens purum & amabile bonum, quod De-
 us est, vel ad Deum purissime ducens, illi perseveranter inharendo per a-
 morem purum & deiformem intentionem, paratus semper ad depu-
 randum omnem affectum minus ordinatum, & omnem intentionem
 ad seipsum reflexam. Hanc igitur perfectissima contritio, qua per dete-
 stationem refugit omnia non solum nociva, sed etiam vel in minimo
 impeditiva veri profectus, depurat omnem affectum, intentionem, amorem,
 exercitationem: & sic nudam & liberam reddit animam, amplexuique diu-
 no preparatam. Et sicut in prima porticu resignat omnia diuino bene-
 placito, sic in secunda purificat omnia offerenda Deo, ut audire mere-
 atur: *Date, & dabitur vobis. Date vestri plenam abnegationem, vos ipsos in*
omnimodum diuinum beneplacitum tam in aduersis, quam in pro-
spertis. Date vestra per purissimam oblationem, omnem scilicet sensio-
nam, oblectationem, intentionem, dilectionem. Et dabitur vobis. Quid
dabis Domine? Mensuram bonam & confertam & coagulatam & superes-
fluentem. Pro quo sciendum, quod mensura nostra mensura est, in qua De-
 us sese mensurare dignatur, quicquid ex seipso nobis communicare dis-
 posuit. Quae mensura (ut dictum est) purificata & a Deo aptificata. Pri-
 mo capit *mensuram bonam*, scilicet hostorio adequatam, quia pro de-
 puratione cordis ab omni creato & affectu inordinato, recipit Cre-
 atorem lumine gratia partem intellectiuam vera discretionem peror-
 nantem in omnibus agendis, consiliandis, & contemplandis, qua sepa-
 rat omne *pretiosum a vili*, lucem a tenebris, vitium a virtutibus. Sed hanc
 discretionem non percipimus, quia mentem nostram vili sterquilino de-
 turpatam relinquimus, nec Creatori verum aditum indulgemus. Hinc
 orationes redduntur insipidae, & vires animae dispersae. Tadio est ora-
 tionis exercitium: anhelatur ad exitum. Quapropter quisque mentem
 in omnibus terrae finibus captiuatam liberare studeat, ab omni amo-
 re, intentione, & affectione vitiosa retrahat, ut sic illam suo Creatori of-
 ferre valeat. Quia nunquam erit tam naturale ignem sursum ascende-
 re, sicut mentem a creatis euacuatam in Deum properare. Secundo
 vero recipit *mensuram confertam*, id est, supra mensuram eleuatam in di-
 uina illuminatione & vera discretionem, qua scilicet non solum deponit
 omnia

Lucæ 6.

Mensura
mens ho-
minis.Mensura
bona.

Ier. 16.

Mensura
conferta.

omnia exteriora suae internitati contraria, in amore, intentione, sensuali oblectatione, temporali possessione vel occupatione, in amicorum & cognatorum frequentatione, in locutione, cogitatione, operatione, & similibus: sed etiam qua probat exteriora exercitia, quae magna videntur in ieiunijs, abstinentijs, vigilijs, cilicijs, & orationibus, & similibus. Quae si reperiuntur interni profectus retardatiua, concite sunt reiicienda, eo quod sunt melioris boni impeditiua. Nam quae unquam proficere volentem impediunt ad semitas summæ perfectionis, suae sunt exteriora, vt exercitia corporalia; vel interiora, vt recordatio peccatorum, mortis, inferni, vel iudicij, postponenda sunt. Et qui discretionem illam susceperit, & prosequutus fuerit, ad debitam perfectionem citò perueniet. Tertio recipit *mensuram coagitatam* internæ lucis & discretionis, quam scilicet experitur in subtractione omnis gratiæ & diuinæ influentiæ, cum in eo consurgit tanta pressura & anxietas, quod omnibus inexpertis esset incredibile, & tunc cum vero lumine discretionis comprimit seipsum in diuinum beneplacitum cum pace, quiete, & complacentia cordis, etiam maiora sustinere paratus in tempore & æternitate. Et hæc mensura discretionis, est nobis utilissima, & Deo gratissima. In qua quanto fuerit purior & plenior resignatio, tanto postmodum erit intimior ipsius diuinitatis fruitio. Quarto recipit *mensuram supereffluentem*, cum seipsum in experimentalis plenitudine tribuit, ita quod non solum mentem, sed etiam sua redundantia omnes vires animæ & corporis adimplet; & tunc mensura fit mensuratum, quia tunc spiritus eius transitum facit & effluxum, in illam diuinitatis abyssum immersus & absorptus, intus plenus, & foris supereffluens, ac si vasculum minimum proijceretur in profundum maris.

Tertia verò *portio* est voluntaria paupertas, id est plenissima resignatio bonorum temporalium licite possessorum, quantum ad affectum possidentium. Non enim in tantum nobis exterior & realis paupertas consistit in abdicatione rerum, quantum interior in abdicatione & purificatione affectuum, quæ est essentia vera paupertatis, & vocatur paupertas spiritus, ad quam omnes amici Dei vocati sunt. De qua dicit Apostolus: *Nihil habentes, & omnia possidentes. Nihil habentes*, scilicet per viscositatem affectus, & *omnia possidentes*, quod fit cum nil terreni sic per affectum possidemus, non patrem, non matrem, non sororem, aut fratrem, aut uxorem, aut filios, nec terrenam

N n n n 3. sub.

Exercitia tã
inter o. a. q.
exteriora
quatenus
exercenda.

Mensura
coagitata.

Mensura
supereffluens.

Paupertas
voluntaria.

1. Cor. 6.

substantiam, si Deo permittente nobis ablatum fuerit propter diuini beneplaciti vnicordiam, nihil turbationis, desolationis, vel cordis inquietationis nobis ingereret. Quod si naturę fragilitas in minimo recalcitrare conuincitur, (quia homines sumus) secundum hoc tamen Deus non iudicat, dummodò deliberata voluntas rationis se paratam præstiterit, & quieta permanserit, sicut Iob, cum dicebat: *Domini dedit, Dominus abstulit*, &c. Et hæc est vera & essentialis paupertas, quam omnes electi Dei totis præcordijs appetere debent, vt sic liberam, imperturbabilem, quietam, & nudam mentem Deo præsentare valeant. Et si tunc regnum terrenum possideret, tamen veri pauperes essent, quamdiu illos terrena substantia inquietare non posset, quo minus ad superiora quotidie (sine omni impedimento ac difficultate aliqua) conscenderent. Et licet in inferioribus viribus aliquam oblectationem in prosperis, vel tristitiam in aduersis sentiant, hoc tamen non derogat perfectioni, dummodò in deliberata voluntate rationis liberè se diuinæ voluntati resignant, & mente quieta perseuerant.

Tob. 1.
Paupertas
spiritus
vera.

Perseueran-
tia mentis.

Quarta proinde *porticus* est quedam argumentosa perseuerantia circa cordis intima, quæ summè nobis est necessaria proficere volentibus. Nam multi deuoti reperiuntur, qui in bona quadam simplicitate & intentione se conuertunt ab interioribus ad quadam exteriora minus vtilia vel necessaria, aut etiam ad quadam superflua, licet minima, propter quandam inclinationem naturalem seu sensualem. Qui sic in exterioribus constituti, ex incauta custodia paulatim oberrare per distractionem incipiunt, ita quod ad interiora, sicut prius, de cætero conuerti nunquam possunt: quia nimirum ex tunc appetitu quodam inordinato facilius inuisantur, scilicet verborum otiositate, rumorum nouitate, amicorum societate, sensuum lubricitate, & similibus, ita quod appetitus spiritualis incipit in eis desipere, conatus tepescere & exercitium diluescere, præsertim quando quis sic exit motu sensualitatis, & non rationis: quia tunc facilius capitur & inuisatur, sicque in regressu illius ad intima requiem non inuenit, sed obnubilationem, distractionem, & à diuina familiaritate quandam elongationem, quia in lectulo dilecti prius florido reperit quadam diuersarum immunditiarum deturpationem. O quàm leue est, quod in nobis contristat Spiritum sanctum, & impedit opus illud diuinum, sicut legitur de beata Virgine Clara de Monte Falcone prope Fulginium (quæ

S. Clara.

(quæ fuit sanctitate vitæ mirabilis) quod in principio suæ conuersionis post degustatos mirificos complexus diuinæ consolationis & illuminationis, propter leuissimum quendam motum propriæ complacentiæ quindecim annis elongata fuit ab omni influxu diuini luminis & internæ dulcedinis. Et ideo in hac quarta porticu fiet quædam abnegatio vniuersalis omnium occupationum, distractionum, & cogitationum minus vtilium, ne inter dilectam & dilectam fiat aliquod minimum intermedium.

Quinta denique porticus est quædam indefessa ac sedula gratiarum actionis oblatio, ac omnium operum, exercitiorum, & spiritualium oblectationum in suum principium (vnde sumpserunt effluxum) fidelissima reductio, id est, in Deum, qui cuncta bona solus operatur in nobis, nihil ibidem de suo fore cognoscens, sed totum gratuita largitate diuina fuisse collatum & operatum. Et in hoc secernuntur serui fideles & infideles. Nam omnia quæ iustus facere potest veraciter, & impius facere potest apparenter, ieiunare, vigilare, orare, se humiliare, &c. Sed impius nunquam suo Domino potest esse fidelis, illi scilicet omnia ascribendo, nihilque sibi reseruando, sed in summam spiritua-lem paupertatem, & propriam nihilitatem, cum summa vilificatione & abnegatione sui ipsius sese dimittendo. Sed in his proprium bonum constituunt, in quo student oblectari & gloriari, inflari & eleuari, magna de se sentientes, etiam & humano iudicio magna perficientes, in quo relucet diuina largitas & humana ingratitude. Et hoc ideo, quia Deus, qui præsentem iustitiam respicit, talibus remunerando magna dona largitur. Sed in quibus sese magis agnoscere, abnegare, vilipendere, & diuinæ voluntati resignare debuerant, in his potius affectu proprietatis, inordinati amoris, & oblectationis se commaculât, & diuinis donis abutentes, sibi ipsius maximam iacturam inferunt. Verus autem amans spiritus, tanta in dilectum argumentositate & auiditate ferri deberet, continuè cuncta dona in illū per gratiarum actionem regerendo, vt in eius donis nunquam vel in minimo quiesce-

ret, sed in omnium largitorem sedulis affluentis gaude-

ret aspirare. Ad laudem Domini nostri Iesu
Christi, qui est Deus bene-
dictus in sæcula,
Amen.

Secundi libri Theologia mystica finis.

Nnon 4.

D. HEN.

Oblatio
omnium
donorū pu-
rè in Deū.